

Тема уроку: Рух Опору та його течії

Стікер 6. *Польсько-українське протистояння*

ДЖЕРЕЛО 1.

Кількість жертв за даними Українського інституту національної пам'яті: поляків приблизно 50–60 тисяч, українців приблизно 21–24 тисячі.

За польськими підрахунками (Ева Семашко), під час цієї трагедії з польського боку загинуло щонайменше 35 тис. осіб (з яких лише 18 тис. – із встановленими прізвищами), з українського боку загинуло до кількох тис. осіб. Офіційна польська позиція, згідно з ухвалою Сейму в липні 2016 – 100 тисяч загиблих поляків.

Питання українсько-польського конфлікту потребує подальших об'єктивних досліджень польських та українських істориків. Дорогоговказом для нинішнього та прийдешніх поколінь українців і поляків можуть стати слова Папи Римського Івана Павла II, з якими він звернувся до обох народів та закликав очиститися від болісного минулого: «Нехай завдяки очищенню історичної пам'яті всі будуть готові поставити вище те, що об'єднує, а не те, що роз'єднує».

ДЖЕРЕЛО 2. ПОГЛЯД ІСТОРИКА

[...] українсько-польський конфлікт був типовою антиколоніальною війною українців проти “малої” імперіалістичної держави, якою була міжвоєнна Польща, і якою її хотіли відродити під час війни польські правлячі еліти та більшість польського населення сучасної Західної України. А колоніальні війни та антиколоніальні повстання завжди вирізняються особливою жорстокістю та безкомпромісністю з обох боків. Очевидно, що для сучасної української держави найбільш логічним було б трактування цих подій саме як визвольну антиколоніальну боротьбу, яка супроводжувалася військовими злочинами проти цивільного населення, котрі, попри всю їх жорстокість, не ставлять під сумнів сам визвольний характер діяльності українського націоналістичного підпілля і повстанської армії та мають відповідні аналоги у світовій історії.

Іван Патриляк, український історик.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/Y2zoQ7>.

ДЖЕРЕЛО 3. ПОГЛЯД ІСТОРИКА

Розгонові головного удару бандерівців проти польського населення міг сприяти факт участі поляків у німецькій адміністрації. Багато з них працювало управителями маєтків. Польська підпільна держава не вважала їхню працю колаборанством. Ми, однак, можемо з певністю сказати, що українці розцінювали поляків, які працювали в німецьких управах, загрозою для своїх інтересів. Саме перший удар української партизанки був спрямований на цей вид служби. Окрім цього, ліквідація поляків, що працювали в апараті окупанта, була водночас боротьбою з німцями, принаймні такою можна було її представити.

Гжеґож Мотика, польський історик. Антипольська акція ОУН-УПА.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/SXZkpV>.

ДЖЕРЕЛО 4. ПОГЛЯД ІСТОРИКА

А саме це – боротьба за відродження Української держави за умов гітлерівської окупації – й виявилось головною причиною збройного конфлікту між українцями і поляками на Волині, бо польський емігрантський уряд із Лондона вимагав від свого підпілля на Волині відновлювати там довоєнну Річ Посполиту, всупереч волі корінного

народу, який хотів тут, а не за Віслою, самостійної України.
Утверджувати правду, а не догоджати сусідові.

Володимир Сергійчук, український історик.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/k8C94A>.

ДЖЕРЕЛО 3. Листівка ОУН (6)

Поляки! Спільна доля, яка нас сьогодні з'єднала, і наша боротьба проти Берліна і Москви за наші незалежні держави, вимагають порозуміння між нашими двома народами. Український нарід завжди готовий до такого порозуміння. Не маємо ворожих плянів по відношенні до польського народу і не хочемо ні клаптика польської землі. Визнаємо право кожного народу на самовизначення і власну державу...".

У відозві далі сказано, що українці не будуть толерувати терористичних актів "польських імперіалістів" та закликають поляків не ставати до боротьби з українським народом. На українській території залишаться ті поляки, які добровільно схочуть залишитися. "Ми гарантуємо їм повну свободу, безпеку і всі права на рівні з українськими громадянами. Бо українська держава ніколи не буде поневолювати свої національні меншості.

"Воля народам і людині!"

"Слава національним державам українського та польського народів у межах їх етнографічних територій!"

"Хай живе дружба українського і польського народів!"

"За спільний фронт боротьби поневолених народів!"

"Поневолені народи! Єднайтесь у боротьбі з імперіалістами!"

"Смерть поневолювачам!"

Липень 1943 р.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/w6ixXD>.

ДЖЕРЕЛО 4. З листівки Армії Крайової «За Збруч»

«Страшне літо 1943 року, що його пережило польське населення на Волині, дотепер викликає страх, і в народній традиції цих країв проживе довше, ніж пам'ять про бунт Шелі у 1846 році. Вже сьогодні, майже через рік, ми стали свідками нових злочинів. Українське населення, сп'яніле від крові, продовжує вбивати польське населення заради самої насолоди вбивання. Горять села і містечка, перетворюються на руїни костели, школи, двори і хати, гинуть усі сліди культури і цивілізації, мордують чоловіків, жінок і дітей. Якийсь страшний, спотворений шал охопив це озвіріле українське суспільство, яке пише свою історію кров'ю і вогнем, єдиною амбіцією якої є прославитись у світі як суспільство катів і злочинців. Ми, польський народ, єдиний пан і господар цієї землі, мусимо зробити з цих фактів усі можливі висновки. Українське населення за його вчинками [слід] визнати суспільством катів та злочинців і, як таких, найсуворіше покарати. Цього вимагає справедливість. Це наш обов'язок! Злочинне українське суспільство, як непримиренного ворога польського народу і польської держави, будемо змушені позбавити всіх політичних прав. Польський солдат на кресовому фронті Речі Посполитої, до Тебе звернені очі всього Народу! Тільки від Твоєї мужності і від Твоєї ініціативи залежить, чи звільниться Червенська Земля від кривавого жаху гайдамацької різанини. Війну проголошено! Вирушаємо в бій під гаслом: Українці, за Збруч!».

Липень 1944 р.

Armia Krajowa w dokumentach 1939–1945. – Tom 2: czerwiec 1941 – kwiecień 1943. – Londyn, 1973. – 554 p.

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://goo.gl/CHDrnU>.